

úgyis mindenkit más fog meg bennük – mondta Mária, akit mindig is zavart a sok elmélet és elemzés. Értése mindenkinek úgyis az életgyakorlatától függ, az pedig figyelme állapotától.

- Igen – tettem rá még egy lapáttal -, megmondani valakinek, hogyan kell érteni ezt meg ezt, az talán olyan bűn, mint az, ha valaki megkér valakit, hogy magyarázza el neki, amit nem ért. Viszont a „megvárni, amíg hat”, vagy „megnyitni a nem-tudomra” sokkal hosszadalmasabb, nagy türelmet és csendet igényel. Elolvasni egy könyvben a megoldást, megnézni egy filmet, amiben a szerző átadja az általa átélteket könnyű, gyors, fájdalommentes és majdnem olyan, mintha én éltem volna át. Majdnem..., mintha...

Már nem mentünk bele mélyebben. A posta kettőkor zár és vinni kell a csomagokat, mert a postáskisasszonyt nem szabad felidegesíteni. Vagy háromszázötvenszer kell bélyegeznie és számolnia is kell, szóval nagy macera szombat délben, zárás előtt. A Mamut előtt kiraktuk Jenőt, aki a két guri-gurival eltűnt a bejárat mögött. Előtte egymás szemébe néztünk és megköszöntük azt, amit adhattunk és kaphattunk ebben a találkozásban. Kicsit talán bensőségesebben sikerült, mint az ebéd előtti és utáni imában. Ki tudja miért? Talán ritkább, nem rutinszerű és így mélyebb? Nem tudom.

Hazafelé csendesek voltunk. Bandi Hidegkúton kiszállt és egy ház postaládájába bedobott néhány csomagolt számot. Régi ismerősök – mondta –, még a fénykorból valók – tette hozzá. Aztán már csak idős szüleiről kérdeztem. Hazáig mesélt róluk. Az időskor gondjairól, a gondoskodásról, a régi élményekről, a családi összetartásáról.

Röviden búcsúztunk.

- Valami megérintett ezen a mai találkozón – mondtam neki -, nem tudom mi lehetett, de talán otthon előjön. Akkor majd leírom, de csak Neked – mondtam, mert ismertem benne a szerkesztőt, aki nem tudja letenni azt a szemüvegét, hogy a legtöbb dolgot az Újság, az ÉV. szemszögéből nézzen és lásson.
- Isten veled – mondta, miközben összeöleleztünk.
- Isten veled – válaszoltam.

Hazafelé még vásároltam ezt, azt. Az utat jól ismertem, így szabadon maradt figyelmem egy része. Mit is csináltunk? Lehet segíteni a lezajlást és lehet a kifejlődést, a megnyílást. A lezajlás itt a Földön mindig mechanikus, a kifejlődés csak tudatos lehet, csak akarat indíthatja. Hogyan lehet kinyitni egyszerre mindkét irányra, hogyan lehet nyitott maradni, miért nem elég az egyik, miért mindkettő: régi válasz és új válasz között nyitva lenni egy új értés számára, ami el akar érni? Mint az a bizonyos gazda. Egyáltalán, alkalmas vagyok rá?

Dobogókő, 2013. augusztus 6.

SIPOS GYULA,

AKI ÉL ÉS SZERET

BOHN ISTVÁN ATYA 70. SZÜLETÉSNAPIJÁRA

Ha egy pap több, mint harminc éve együtt él egy egyházközségben a hívekkel, akkor óhatatlanul apafigurává válik (esetleg, amikor még fiatal, kamasz lányok ártatlan álmaiban vőlegény-figurává, s elmondhatjuk, hogy István atya jóvágású fiatal férfi volt, amikor káplánként Törökbálintra érkezett). De milyen is ez az apa, lelki atya, és milyen képet mutat az égi Atyáról?

Ha István atya elődjéről, Pelsőczy Ferenc atyáról lehetett azt állítani, hogy „szenvedélye: pap” – és nem is lehetett reverenda nélkül látni -, akkor István atyáról azt mondhatnánk: „szenvedélye: Isten országa”. Akár lehetne ez is a címe az írásnak, ha nem lenne a szenvedély szó félreérthető. István atya ugyanis nem olyan értelemben szenvedélyes, ahogy egy szangvinista lelki alkatú, könnyen hevülő, síró-nevető ember, korunk hőse, reklámjaink mintapéldánya. Ő zárkózottabb, inkább ész-ember (ha szabad így fogalmazni), a végig gondolt igazságok embere, ami természetesen nem zárja ki az érzelmeket, hiszen például nagyon is tud, és akar is ő vidámítani, az „István atyás viccektől” kezdve a kisgyerekekhez való kedves odaforduláson át a derűs beszélgetésig. Mégis ő olykor inkább tűnik számomra „introvertált embernek extrovertált élethelyzetben” és szolgálatban – annál csodálatosabb az az akarat és szenvedély, amivel akar és tud szeretni.

István atya Istene: Szeretet-Isten. Amikor azt imádkozzuk, hogy „Aki él és uralkodik”, ő azt mondja helyette: „Aki él és szeret”. Isten, aki él és szeret, és István atya, aki ugyanezt akarja megértetni és megélni: Isten él és szeret. Ez az ő egyik nagy igazsága, központi gondolata, ami fiatalon megragadta, és amiből nem enged, amit élni akar, s amiből az egész életműve kibontakozott. Ez az értelem és akarat szenvedélye és teljes odaadása, s ezen keresztül az egész személyiségé, benne az érzelmeké is. (Testvére mesélte, hogy gyerekkorukban egyszer, amikor kolbász került az asztalra - amit a kis Pisti nagyon szeretett, de csak ritkán látott -, mégsem volt hajlandó enni belőle, mert előtte arról beszéltek, hogy Jézus mennyit szenvedett. Ha pedig Jézus szenvedett, akkor ő sem akar kolbászt enni, és ettől nem lehetett eltántorítani...)

Ez a Szeretet-Isten, és ez az Isten országa az, amit István atya egész szolgálata alatt megmutatni, élénk élni és

megvalósítani akar, még önmaga, saját természete ellenére is. Bezárhatná az ajtót a neki nem tetsző emberek és kezdeményezések elöl, kikövetelhetné a szabálykövetést, az engedelmességet – e helyett nyitva tartja az ajtót, engedi, hogy a közösség tagjai a saját útjukat járják, még ha nem is ért velük mindenben egyet. (Hány bezárt, kihűlt plébánia telne meg emberekkel, ha papjuk ilyen nagylelkű, „Isten országa ember” lenne!)

Emlékszem, egyszer egy komoly egyházi vezető arról beszélt, hogyan csökken, pusztul az egyház, egyre kevesebb hívő, elsőáldozó, bér málkózó – én meg hozzászóltam, hogy Törökbálinton ez nem így van. Ő szinte legyintett, jó, tudjuk, hogy Törökbálinton minden rendben – én meg azt gondoltam magamban, ha látnád, mennyi munka, erőfeszítés van e mögött a „minden rendben” mögött!

Nálunk volt egyházközségi zsinat, egyházközségünk többszöri átvilágítása, kielemezése, nem lehet azt mondani, hogy – önvédelemből, sértődöttségéből és más, ránk jellemző okokból – István atya elfutott volna a nehézségek, kritikák elöl. Épp ellenkezőleg!

A jó pap mindig többre vágyik, többre Istenből és emberekből – és ez igaz István atyára is. Amikor a '90-es évek elején az egyházba „betört” a karizmatikus megújulás, akkor ők (a közösségek tagjaival) hosszabb időn át minden este összegyűltek egy-egy háznál, és imádkoztak a Szentlélek kiadásáért – és meg is lett az eredménye. Na persze, ehhez közösségek is kellenek: és megint itt a másik nagy gondolat, ami meghatározza István atya működését: ha Isten közösség – a Szentháromság közössége -, akkor Isten országa is közösség és a közösségek közössége, amit szervezni, építeni kell és lehet. Nem mintha István atya nem építkezett volna egyébként is, hiszen nevéhez köthető a templom és a Mária segítség kápolna felújítása, az új plébánia épület, aztán amikor Torbágyot megkapta filiának, az ottani templom felújítása stb. A legnagyobb templomot azonban élő kövekből, emberekből építette fel, s építi mindmáig, hetven évesen is kiscsoportokat, közösségeket szervezve, nyári táborokban és téli kiscsoportokban, és tavasszal, és ősszel, akivel és amikor csak lehet. Hogy pedig ez az élő kövekből épült templom mennyire stabil, azt az is mutatja, hogy az egykori káplán kamaszai szülőként hozzák a gyerekeiket, unokáikat, ismerőseiket és barátaikat. Ő az a pap, aki nem írta meg papírra azokat a teológiai műveket, amiket megírhatott volna, mert azzal volt elfoglalva, hogy beírja azokat a szívünkbe. Mi aztán hol puha agyag, hol kemény kő voltunk, de az atyának volt szerszáma a legtöbb fajtához, s amit írt, az úgy tűnik olvasható, és olvassák is az egymást követő nemzedékek...

Hogy Assisi Szent Ferenc mennyiben ideálképe, azt nem tudom, de az bizonyos, hogy van valami ferences

egyszerűség benne. A hétköznapi ruhákban, amiket hord. A családtól kapott használt Trabantban – ha jól emlékszem -, amihez képest már előrelépés volt a szegény Pelsőczy atyától megörökölt leharcolt Lada. (Remélem, jól emlékszem az autók típusára.) De nincs ebben semmi hamis szegénység-kultusz. Emlékszem arra a gyermeki boldogságra is, amikor megvehette élete első normális és biztonságos autóját, s hogy milyen fontos volt számára, hogy annak árát a saját munkájával kereste meg...

Szóval egyszerűség az életvitelében. Abban, ahogy ellátta magát. Vágta a fát (konkrétan a fűtéshez és képletesen is, elvégezve minden „favágó munkát”). Ahogy arra is nehezen lehetett rávenni, hogy engedje, legalább időnként főzzenek rá. Amint Jézusra igaz volt, hogy „semmiben sem különböztette meg magát tőlünk”, úgy igaz István atyára is, hogy semmiben nem különbözteti meg magát, sem öltözködésben, sem viselkedésben, nem lett belőle soha méltóságos esperes úr, ámbátor a címe meglebbe hozzá.

Igazából el vagyunk kényeztetve, s erre olykor csak akkor döbbenünk rá, amikor elmegyünk valahová nyaralni és kiderül, hogy két-három falut is be kell járnunk, mire valahol misét találunk (vasárnapit!), miközben nálunk minden hétköznapi van mise, vasárnap három is, és ezek száma akkor se csökkent, amikor István atyának már Torbágyra is járni kellett. Vagy amikor valahol hallunk egy unott, üres prédikációt, esetleg valaki a szemünkbe mondja egy törökbálinti mise után, hogy milyen szerencsések vagyunk, hogy ilyen jól prédikáló papunk van.

Egy dolog bizonyos: István atya sohasem futott el a munka elöl, sőt, hamarabb odaért a szerszámokhoz, mint mi (olykor oda se engedett, mert ő majd megcsinálja – és milyen makacs tudott lenni!). Mindig kereste és keresi, hogy mit lehet még tenni, hol lehet még segíteni, mi a híja még az Isten országának, hogy azt gyorsan „legyártsuk”.

Így aztán a törökbálinti egyházközség ma színes, sokoldalú, befogadó, tágas, evangelizáló, és segítő, növekvő, ahol sok ember megtalálhatta helyét, hivatását, életét, közösségét. Egy ember ezt a sokféleiséget talán már át se tudná fogni, s lehet, hogy nem is kell, hacsak nem a jó gazda szemével. Olyan szemmel és szívvel, mint az övé, aki engedi azt is, ami nem egészen olyan, mint amit ő elképzelne, segíti a tőle különbözőt is és nem zárja be a kaput a vele ellenkező előtt sem (erről személyes tapasztalataim vannak, de István atya még engem is elvisel...).

Hogy az írásom elején feltett kérdésre válaszoljak: a kép, amit élénk él István atya Istenről, ilyen: szerető, nagylelkű, egyszerű, közvetlen, kitartó, Atya, Apuka.

Biztos vagyok benne, hogy amikor majd – reméljük, sokára -, a mi atyánk a mennyei Atya elé kerül a színről színre látásban, azt fogja hallani, amit Jézus mond a példabeszédben: „Jól van, én hű szolgám, a kicsiben hű voltál, többet bízok rád, gyere be Atyád örömébe!”

Szegény István atya! Egész életét átdolgozza, akkor aztán majd még több vár rá, az egész világegyetem - igaz, hogy az angyalokkal és szentekkel együtt. Ha pedig velünk tudott dolgozni, akkor velük biztosan még jobban fog menni...

*Törökbálint,
2020.05.05.*

VINCZÉNÉ GÉCZY GABRIELLA HA MAJD A KARANTÉN BÓL KISZABADULUNK ...

*Az elmúlt időkből furcsa tapasztalatokra kellett szert tennünk.
Változtak körülöttünk a kényszerek.*

1. Társadalmi kényszerek

Általában a kényszerek mindig velünk voltak és vannak, gyerekkori szocializációink során társadalmi, vallási törvényszerűségeknek neveztük őket.

Tudtuk azt, hogy ha a templommal szemben lévő házból a templom ablakán át belátunk az éppen ott folyó misére, még akkor sem érvényes a vasárnapi misehallgatásunk, ha minden imát a jelen lévő közönséggel együtt mondunk az utca túloldalán. Jelen kell lenni fizikai valónkban.

Rossz esetben már bölcsis korunkban megtanultuk, hogy a reggel hajnalok hajnalán kezdődik, öt óraker, jobb esetben fél hatkor, hogy anyukánk vagy apukánk, aki minket elvisz az adott óvó- védő- vagy oktató intézménybe, beérjen 7 órára a gyárba, vagy 8 órára a munkahelyére. Az adott helyen kialakított napi és házirend betartása mellett eltöltött nap után jó, ha télen sötétedés előtt jutunk haza, ahol egy óracska - viszonylag szabadon eltöltött idő után - gyorsan sipirc az ágyba, mert hamar reggel lesz.

Életpálya modell nélkül is tudtuk, hogy mi után mi következik, ovi után általános, utána középiskola, majd munka, vagy további tanulás, felvételi, - és ha jól akartunk magunknak, akkor nem kérdőjeleztük meg mikéntet és a hogyan-t, hanem nyájszellemben csináltuk sorba egymás után némi gondolkodással -- és sokszor anélkül, - azt, ami következett. Kényelmesen, komfortosan. Igyekeztünk ebben a keretrendszerben megtalálni az értelmet, az örömet és az eredményességet. Cölöpök mentén kihúzott madzag: fogjad, haladj, teljesíts(!), -manapság már határidőre(!), - ne gondolkodj, de ha igen, csakis a keretrendszeren belül. Ez van, és ha kényelmetlen is, jobb, mint enélkül. Az alternatíva nem vonzó.

Érdekes módon és váratlanul, hirtelen megváltoztak a kényszerek. Sokan ezt nehezen vették, béklyónak, zártságként és börtönnek élték meg. Sokan kezdték, kezdik úgy a mondanivalójukat: Ha majd a karanténból kiszabadulunk... Passzivitásra, sőt, a törekvési és cselekvési lehetőségektől való megfosztottságra utal ez a mondat. A karanténból, bármilyenből is - csak kinőni, kifejlődni lehet.

2. Énhatáraink

Ha utánagondolunk, személyes szempontból is definiálhatjuk azokat a kényszereket, amelyek vágyott személyes szabadságunkat viszonylagossá teszik, - s ezzel egyúttal vágyott személyes szabadságunk után kérdőjelet(eket) helyeznek el. Meghatároz minket fizikai valónk, egónk, adottságaink, földi létünk, fizikumunk, nemzetünk, szüleink, a történelmi kor, amiben éppen élünk.

Meghatározhat más is: egy általunk kedvelt, gyakran gyakorolt, megszokott szerep is lehet karantén, mégpedig otthonos, komfortos. A berögződött meghallgató, a segítő, a lelki tanácsadó, az anyai szerep, a tanár, a mindent jobban tudó vénasszony szerep mind ilyen lehet.

Ha nem ezen a sztereotípiá-síkon keresgélünk, akkor emlékezzünk Csepregy András „Tettes vagy áldozat” c. írására. András három ilyen szerepet vesz górcső alá: a tettesét, az áldozatét és a tanúét. Ki tagadhatná, hogy találhattuk már magunkat olykor-olykor mindhárom szerepben, amikor a körülmények, a vérmérsékletünk, vagy a személyiségünk korlátai által meghatározottan az adott szituációhoz e szerepek szerint viszonyultunk. Ugyanakkor meg kell kérdeznünk magunktól, hogy tágítjuk-e határainkat nap mint nap, ott, ahol lehetséges, és ott, ahol ez szükséges? Hányszor tapasztaltuk, hogy növekedésünknek lendületet adott, tágas horizontot nyitott, ha képesek voltunk átugrani egy talán mi magunk által is lehetetlennek tartott akadályon, amikor a mások iránti szeretet - szinte kényszere - akaratunk, és a józan megfontolások ellenére - mégis átvitt a gát fölött.